

Raadsvoorstel voor behandeling in oordeelvormende/besluitvormende vergadering

---

Datum vergadering	: 13 december 2018	Zaaknummer	: 104246
Onderwerp	: Plan van aanpak voor bestrijding van de Japanse duizendknoop		
Agendapunt	: OVR4		
Portefeuillehouder	: Lex Hoefsloot		
Afdeling	: Beleid Infrastructuur en Milieu		
Telefoonnr.	: 14 0318		
E-mailadres	: info@ede.nl		
Vastgesteld door college	: 27 november 2018		

Beslispunt(en)

1. kennis te nemen van het plan van aanpak voor bestrijding van de Japanse duizendknoop;
2. de volgende uitgangspunten voor de bestrijding van de Japanse Duizendknoop vast te stellen voor de periode 2019-2021:
  - a. glyfosaat in te zetten bij de bestrijding van de Japanse duizendknoop door middel van het injecteren van de plantenstengels;
  - b. een bestrijdingscampagne te starten ter ondersteuning van inwoners bij de bestrijding;
3. na drie jaar een evaluatie van de effectiviteit van dit plan van aanpak uit te voeren en deze aan de raad aan te bieden.

1. Inleiding en achtergrond

De Japanse duizendknoop (JDK) is een invasieve uitheemse plantensoort. De JDK veroorzaakt schade aan de natuur en biodiversiteit. Daarnaast kunnen de wortels kapitaalgoederen zoals wegen, bruggen of funderingen aantasten en de stabiliteit van grond bij tunnels en dijken ondermijnen. Hierdoor kunnen onbeheersbare risico's ontstaan en een veilig gebruik van de openbare ruimte kan in het geding kan komen. Ook veroorzaakt de snelle groei een conflict binnen reguliere beheeractiviteiten. De plant is buitengewoon moeilijk te bestrijden of te verwijderen. Wortelresten met groeiknoppen zo klein als 0,05 cm lopen weer uit en vormen nieuwe groeishaarden.

Op 28 september 2017 heeft de raad middels de motie 'Preventie en bestrijding Japanse duizendknoop' unaniem verzocht een communicatie-, preventie- en bestrijdingsstrategie op te stellen voor deze plant. Voorliggend voorstel is de invulling van deze opdracht.

2. Toelichting

De JDK heeft invloed op veel werkzaamheden en activiteiten die de gemeente ontwikkelt en uitvoert, met zowel in- als externe partners is de aanpak afgestemd. Dit heeft geleid tot een gedragen aanpak die verspreiding voorkomt door kennisdeling en samenwerking maar ook inzet op het verkleinen van het areaal naar een beheersbaar oppervlak.

Het plan van aanpak bestrijkt een periode van 3 jaar en stoelt op de 4 pijlers:

- **Beleid:** Via beleidsregels wordt aandacht gevraagd voor de JDK. Vooral op het gebied van alle activiteiten m.b.t. grond (verzet, aan- en verkoop en leveranties).
- **Bestrijding:** Het plan van aanpak stelt een verfijning van de (reeds in 2011 ingezette) chemische bestrijding voor. De planten worden niet meer gemaaid en besproeid, maar 1x per jaar voorzien van een stengelinjectie met een 20% glyfosaatoplossing (max. 5 ml per stengel). Voor particulieren wordt voorgesteld een ondersteuning in de bestrijding aan te bieden in de vorm een subsidiefonds (€25.000,- per jaar). Via aanmelding kunnen particulieren zich opgeven voor een bestrijdingsronde op privaat terrein. De uitvoering van de bestrijding wordt opgenomen binnen de gemeentelijke raamovereenkomst, zodat kosten beheersbaar zijn en inwoners zelf geen glyfosaat hoeven te kopen. De verwachting is dat hiermee 100 huishoudens per jaar geholpen kunnen worden
- **Beheersing:** Via (werk)protocollen en -instructies is er een eenduidige werkwijze voor werken met besmet gebied. Via kennisdeling zijn partijen op de hoogte van de problematiek.

- Communicatie: De gemeentelijke website geldt als digitaal platform waar bewoners en bedrijven zich kunnen informeren over de problematiek en biedt handvaten voor de bestrijding en verspreidingspreventie. Via de groeiplaatsenkaart op de website kan gecontroleerd worden of een plek al bekend is en nieuwe groeiplaatsen kunnen hier worden doorgegeven via een Melding Openbare Ruimte.

4. Argumenten en alternatieven en keuzes

- JDK is schadelijk voor de biodiversiteit en kapitaalgoederen: JDK moet worden aangepakt, grote gevolgen voor aanwezige en te ontwikkelen natuurwaarden en ondermijnt aanwezige kapitaalgoederen en kan risico's veroorzaken voor een veilig gebruik van de openbare ruimte.
- Niet-chemisch bestrijden of uitgraven is zeer moeilijk en kostbaar: Niet-chemische methodes zijn zeer kostbaar en complex (uitgraven) dan wel niet voldoende effectief (heet water/biologische bestrijdingsmiddelen/schape of varkens).
- Nu ingrijpen voorkomt onbeheersbare en onveilige situaties: Door de ongebreidelde groei van de JDK kunnen onveilige situaties ontstaan voor verkeer en bijvoorbeeld technische constructies. Door nu in te grijpen wordt voorkomen dat dit soort situaties kunnen ontstaan en wordt voldaan aan de gemeentelijke zorgplicht voor een veilige openbare ruimte.
- Protocollen en werkwijzen voorkomen (onbedoelde) verspreiding: Met het instellen van verplichte werkwijzen en te volgen richtlijnen wordt voorkomen dat de JDK zich (onbedoeld) verder verspreidt. Deze maatregelen vragen aanpassingen in procedures maar zijn enorm kosteneffectief.

5. Kanttekeningen en risico's

- Ondanks het plan van aanpak om de JDK terug te brengen naar een beheersbaar oppervlak de komende drie jaar, is het onmogelijk om de plant volledig uit te roeien. De JDK verspreidt zich relatief eenvoudig via grondverzet, onzorgvuldig maaien en snel-, water- en spoorwegen. Tot er een landelijke richtlijn wordt vastgesteld is verspreiding niet te voorkomen. De verwachting is dat deze richtlijn er (op termijn) komt. Tot die tijd is samenwerken op basis van vrijwilligheid de enige mogelijkheid om risico's van verspreiding te beperken.
- Er is een periode van onbedoelde verspreiding te verwachten. De eerste 1 tot 2 jaar wordt verwacht dat niet iedereen bekend is met de richtlijnen in het plan van aanpak en daar naar zal handelen. Door duidelijke en goed bereikbare informatie aan te bieden binnen de gemeente en aan regiopartners (bijv. buurgemeenten, Rijkswaterstaat, ProRail, ACV) kan dit risico worden beperkt. Daarnaast is er de mogelijkheid om monetaire sancties op te leggen wanneer er herhaaldelijk onzorgvuldig wordt gehandeld of grove nalatigheid wordt geconstateerd.
- Glyfosaat is een omstreden bestrijdingsmiddel. Uit onderzoeken en proeven blijkt glyfosaat tot nu toe het enige effectieve en financieel haalbare bestrijdingsmiddel voor de JDK. Wij zijn ons er van bewust dat de inzet van glyfosaat niet in lijn ligt met de bestuurlijke ambities. Daarom wordt een zeer gerichte toepassing d.m.v. injecteren voorgesteld. Dit resulteert in een minimale milieubelasting en is er geen omgevingscontact mogelijk. Ook is de belasting voor aanwezig natuurwaarden met deze gebruikstoepassing zo laag mogelijk; elke realistische voorzorgsmaatregel wordt genomen om een onnodige belasting voor mens, dier en (bodem)milieu te voorkomen. Daarnaast worden nieuwe technieken en ontwikkelingen gevolgd voor gelijkwaardige (kosten)effectieve alternatieven. Indien dit het geval is wordt dat aan u voorgelegd.
- Lopende bestrijdingstrajecten kunnen op een andere manier bestreden worden dan het plan van aanpak beschrijft. Een voorbeeld is de geluidswal bij Cinemac, waar de methode 'besproeien' wordt toegepast (tot medio 2019).

6. Communicatie

Communicatie is een onderdeel van het plan van aanpak (zie toelichting). Daarnaast komen er intern twee aanspreekpunten (beleidsmatig en uitvoeringsgericht) voor advies en ondersteuning. Tevens is het klantcontactcentrum van een 'vraag en antwoord-lijst' voorzien om de meeste vragen direct te kunnen beantwoorden.

7. Kosten, baten, dekking en risico's

De voorgenomen werkzaamheden worden ondergebracht in een raamovereenkomst. Hierdoor zijn budgetoverschrijdingen niet mogelijk en kunnen de bestrijdingskosten voor de ondersteuning van particulieren eenvoudig worden toegevoegd. Voor de kostenraming geldt een relatief grote onzekerheidsmarge met betrekking tot de inschrijvingen van aannemers door de relatief grote onbekendheid met de aard van het werk. Ook is niet bekend hoeveel huishoudens zich aan zullen melden voor een ondersteuning in de bestrijding. Het voorgestelde budget biedt ruimte voor tenminste 100 huishoudens.

Na initiële investeringskosten voor de raamovereenkomst en de bewonerscampagne, volgen in de jaren daarna hoofdzakelijk uitvoeringskosten met een beperkt benodigd communicatiebudget. Interne overige inzet wordt

opgevangen in de formatie.

Opbouw van het budget is als volgt:

2019		
Bestrijding JDK gemeentelijke grond	€ 160.000	
Planvoorbereiding (raamcontract)	€ 10.000	eenmalig
<i>Campagne JDK bewoners</i>	€ 10.000	eenmalig
<i>Bewonerssubsidie</i>	€ 25.000	
Ondersteuning afdeling communicatie	€ 5.000	€ 210.000
2020		
Bestrijding JDK gemeentelijke grond	€ 250.000	
<i>Bewonerssubsidie</i>	€ 25.000	
<i>Ondersteuning afdeling communicatie t.b.v. bestrijding bij bewoners</i>	€ 5.000	€ 280.000
2021		
Bestrijding JDK gemeentelijke grond	€ 250.000	
<i>Bewonerssubsidie</i>	€ 25.000	
<i>Ondersteuning afdeling communicatie t.b.v. bestrijding bij bewoners</i>	€ 5.000	€ 280.000
<u>2022 e.v. reservering</u>		<u>€ 200.000</u>

Bij de Programmabegroting 2019-2021 is €675.000 euro aangevraagd voor de bestrijding van de JDK op gemeentelijke gronden. Voor de ondersteuning in de bestrijding op particulier terrein is een totaalbedrag van €95.000,- aangevraagd. Hiermee zijn alle kosten voor de bestrijding van de JDK gedekt. Gezien de onzekerheidsmarge en reeds opgedane ervaringen van andere partijen is de verwachting dat ook na 2021 budget nodig zal zijn om de bestrijding actief voort te zetten. Hierop voorsortierend wordt een reservering van €200.000,- per jaar voorgesteld.

8. Uitvoering/juridische toetsing en vervolprocedure

Binnen het juridisch kader is er momenteel geen grondslag of wettelijke verplichting om de JDK te bestrijden. Desalniettemin is het zeer wenselijk om, vooruitlopend op mogelijke jurisprudentie, de JDK met een planmatige aanpak te bestrijden en verspreiding te voorkomen. Na overleg met juridische adviseurs is geconcludeerd dat een bestrijdingsverplichting, via bijvoorbeeld de APV, niet haalbaar is door het ontbreken van een juridische grondslag en een onvoldoende capaciteit in handhaving.

Indien uw raad instemt met de voorgestelde aanpak, is een eerste stap het opstellen van een raamovereenkomst waarin alle werkzaamheden om de JDK te bestrijden zijn opgenomen. Indien het voorstel voor de ondersteuning van bewoners in de bestrijding akkoord is, wordt hiervoor in de komende maanden een passende bewonerscampagne opgezet, via onder andere de inzet van diverse (digitale) media.

Daarnaast wordt de effectiviteit van de aanpak na drie jaar geëvalueerd. Hierna wordt een vervolgkoers bepaald.

Gemeenteraad

Het raadsvoorstel wordt aangeboden aan de Agendacommissie, met het verzoek dit te agenderen voor de oordeelvormende en vervolgens besluitvormende vergadering van de gemeenteraad.

Burgemeester en wethouders van Ede,

Piet van Elteren
secretaris

René Verhulst
burgemeester